

DECLARACIÓ DE JENA

Dimensions culturals i regionals de la sostenibilitat global

RESUM

La humanitat està molt a prop de perdre la darrera oportunitat d'assolir a temps els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) àmpliament acordats per un consens general. Aquesta visió és compartida per la majoria dels experts. Els enfocaments de dalt a baix sovint s'enfronten a obstacles importants per a la seva implementació. Per augmentar la velocitat i la profunditat de les transformacions socials necessàries, cal implicar els agents clau del canvi. Aquests són els actors quotidians, els ciutadans ordinaris amb llurs rutines i hàbits. Per implicar-los, cal respectar les diversitats culturals i regionals. En aquest context, el disseny i la implementació de viarany culturalment i regionalment diferenciats cap a la sostenibilitat global requereixen un compromís més fort de les humanitats i les ciències socials.

Nosaltres, els participants de la conferència sobre «Humanitats i Ciències Socials per a la Sostenibilitat» (21–22 d'octubre de 2020), organitzada en col·laboració amb les Comissions canadenca i alemanya per a la UNESCO, el Consell Internacional per a la Filosofia i les Ciències Humanes, el Consell d'Investigació en Ciències Socials i Humanitats del Canadà, l'Acadèmia Mundial d'Art i Ciència, el Club de Roma, l'Academia Europæa i la Unió Geogràfica Internacional, havent considerat que el món està molt a prop de l'última oportunitat per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible àmpliament acordats

Declarem que:

1. Accelerar el progrés cap a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i reeixir en la implementació de la “Dècada d'Acció” de les Nacions Unides requereix passar de parlar de sostenibilitat a viure de manera sostenible. Aquest canvi implica la necessitat de centrar-se especialment en les pràctiques quotidianes de les persones. Això inclou desenvolupar polítiques que permetin, promoguin i donin suport a un canvi radical en les accions quotidianes de les persones.
2. Moltes polítiques de sostenibilitat sorgeixen d'una dicotomia humanitat-natura, entenent la natura com l'entorn de la humanitat. Nogensmenys, amb el nostre cos nosaltres mateixos som part integral de la natura, i també la incorporem a les nostres pràctiques quotidianes de maneres concretes i segons allò que fem. Aquesta premissa inverteix aquella perspectiva d'una sostenibilitat basada en l'oposició natura-societat per una relació interdependent entre la societat i la natura.
3. La majoria de les crisis actuals troben les seves arrels en conseqüències problemàtiques i no desitjades, sovint previsibles, d'accions humanes que, en darrera instància, són de transcendència mundial. Això implica la necessitat d'emmarcar la crisi com una qüestió principalment social i no pas merament ambiental, i ampliar la nostra comprensió dels corresponents coneixements que en siguin rellevants.
4. Establir formes de vida sostenibles a llarg termini requereix reconèixer les pràctiques quotidianes com a motors clau de la transformació. Això demana respectar la diversitat cultural, social i regional d'aquestes pràctiques, així com les experiències passades d'adaptació a la natura. En aquest context, les ciències socials i les humanitats han de tenir un paper central en la configuració de les polítiques de sostenibilitat.
5. Les transformacions cap a una vida sostenible seran àmpliament acceptades si són desenvolupades conjuntament per persones corrents, actors interessats i responsables polítics a tots els nivells treballant conjuntament amb experts acadèmics i científics. Això implica un canvi radical de paradigma que s'allunyi de la imposició d'estratègies polítiques uniformes dissenyades des de dalt per tal de dur a terme enfocaments específicament adaptats.

6. Les dimensions culturals, socials i naturals de les pràctiques quotidianes estan inherentment connectades, localment integrades i globalment interrelacionades de maneres específiques. Aquesta visió requereix un coneixement que transcendeixi els nínxols acadèmics alhora que es beneficiï de les troballes de cada disciplina i es recolzi en noves formes d'organització de la recerca.
7. Una recerca transdisciplinària genuïna hauria de proporcionar informació i coneixements en una forma accessible i facilitar la producció participativa del coneixement. Això requereix donar suport als moviments de base entre les comunitats rellevants, que els permeti oferir contribucions efectives i actuar.
8. Una pregona transformació de la societat a través de les generacions requereix que els joves estiguin especialment implicats en aquest canvi des del principi. Això exigeix que tinguin accés a una informació i educació sòlides, al compromís cívic, així com a la participació política.
9. Per tal d'establir maneres de viure sostenibles i culturalment i regionalment diverses són necessàries tant la creativitat com noves estètiques. La manera com fem les coses depèn molt del que signifiquen per a nosaltres, de com veiem el món i el nostre lloc en ell. Les arts en totes les seves manifestacions, juntament amb les humanitats i les ciències socials, són crucials per expandir mentalitats, aportant noves perspectives sobre les maneres de viure. Això ha de permetre a la humanitat passar de l'era de l'extracció cap a cultures de regeneració, tot assolint els ODS amb més velocitat, profunditat i garantir així un èxit mesurable.
10. Amb aquesta finalitat, demanem a totes les institucions polítiques i científiques rellevants, incloses les agències de finançament, que utilitzin la "Dècada d'Acció" de les Nacions Unides com un moment per garantir que la dimensió cultural sigui el nucli dels programes de sostenibilitat. Això inclou la necessitat de:
 - Reformular la perspectiva de base car no només es tracta d'una qüestió mediambiental ans també d'un repte social
 - Complementar estratègies de caire dirigista mitjançant enfocaments de baix a dalt, més inclusius i diferenciats regionalment per a la solució de problemes
 - Promoure la participació de les joves generacions en els processos de presa de decisions
 - Reformar la recerca en sostenibilitat, el seu finançament i organització
 - Reforçar la cooperació transdisciplinària en tots els àmbits de la recerca
 - Renovar els plans d'estudis de totes les institucions educatives, centrant-se en les emergències socials globals i llur gestió

- Establir universitats, institucions de recerca i educatives com a autèntics exemples de transformació social
- Integrar les arts en totes les seves formes, així com els coneixements de les humanitats i les ciències socials en el co-disseny de futures «maneres de viure de forma sostenible», culturalment i regionalment diverses.

Jena, 18 de Març de 2021

Participants signants de la Conferència:

- Carlos Alvarez-Pereira**, *Membre del Comitè Executiu del Club de Roma*
- Howard Blumenthal**, *Fundador de Kids on Earth i productor de Reinventing School, The University of Pennsylvania*
- Dr John Crowley**, *Cap de Secció de Recerca, Política i Prospectiva de la UNESCO, Sector de Ciències Socials i Humanes*
- Dr Mathieu Denis**, *Director científic de l'International Science Council (ISC)*
- Prof Tiago de Oliveira Pinto**, *Càtedra UNESCO d'Estudis Musicals Transculturals, Escola Superior de Música FRANZ LISZT de Weimar, Membre de l'Academia Europæa*
- Prof. Fadwa El Guindi**, *Síndic de la World Academy of Art & Science, University of California, Los Angeles (Retirat)*
- Ursula Gobel**, *Vice-Presidenta, Stakeholder Engagement and Advancement of Society, Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC)*
- Garry Jacobs**, *President i CEO, World Academy of Art & Science*
- Dr Joanne Kauffman**, *Experta independent en Ciència Sostenible, Massachusetts Institute of Technology (MIT) (Retirada)*
- Prof Melissa Leach**, *Directora de l'Institut de Development Studies (IDS), University of Sussex, Membre de l'Academia Europæa*
- Prof Martin Leiner**, *Co-Fundador i Director de la International Association for Reconciliation Studies, Friedrich Schiller University Jena*
- Dr Lutz Möller**, *Secretari general adjunt, Comissió alemanya per la UNESCO*
- Prof Luiz Oosterbeek**, *President de l'International Council for Philosophy and the Human Sciences (CIPSH), Càtedra UNESCO d'Humanitats i Gestió del Paisatge Cultural, Instituto Politécnico de Tomar*
- Dr Mamphela Ramphele**, *Co-Presidenta del Club of Roma i Co-fundadora del Reimagine SA*
- Prof Thomas Reuter**, *Membre executiu i administrador de la World Academy of Art & Science, Membre de l'Academia Europæa, Professional Fellow, University of Melbourne*
- Prof Hartmut Rosa**, *Director del Max Weber Center for Advanced Cultural and Social Studies, Universitat d'Erfurt, Professor de la universitat Friedrich Schiller de Jena, Membre de l'Academia Europæa*
- Prof Paul Shrivastava**, *Director del Sustainability Institute i Director de Sostenibilitat, Pennsylvania State University, Membre del Club de Roma*
- Branko Šmon**, *Artista Conceptual*
- Dr Anne Snick**, *Educació Transdisciplinar a STEAM, KU University Leuven, membre del Club de Roma-EU, Fellow de la World Academy of Art & Science*
- Dr Lucilla Spini**, *Experta independent en desenvolupament sostenible*
- Prof Sander van der Leuw**, *Director del ASU-SFI Center for Biosocial Complex Systems, Arizona State University*
- Prof Liette Vasseur**, *Presidenta de la Comissió Canadenca per a la UNESCO & Càtedra UNESCO en Community Sustainability: from Local to Global, Brock University, St. Catharines, Ontario*
- Prof Benno Werlen**, *Càtedra UNESCO en Global Understanding for Sustainability, Friedrich Schiller University Jena, Fellow of the World Academy of Art & Science, Membre de l'Academia Europæa*
- Prof Tilo Wesche**, *Carl von Ossietzky University, Oldenburg*